मस्ति अग्निहोत्रोद्देषेण दध्नातनक्तीति · तद्दिने सायंकृतावशिष्टयवाग्वाः पिण्डमवदधातीति मानवे · आपस्तम्बः एकस्या द्वयोस्तिसृणां वैकाहे द्व्यहे त्र्यहे चतुरहे वा पुरस्तादुपवसथादातञ्चनार्थं दोहयित्वा तेन शीतदुग्धेनातनक्तीति · अत एव चतुर्दश्यां रात्रौ दध्नाग्निहोत्रहोमः कार्य इति प्रतीयते । कृतशेषश्च स्थालीस्थो ग्राह्यो न स्रुग्गतः न चामावास्यायां सायं यवाग्वा कृताग्निहोत्रहोमशेषेण आतञ्चनार्थत्वाप्रसिद्धेः दध्ना इति श्रुतत्वाच्च । उद्देषणाभावे तण्डुलैरोषधीभिर्वातञ्च्यात् पर्णावकुलकुवलवर्जम् ।

सोदकेनापिदधात्यमृन्मयेण विष्णो हव्यमिति (१.४) ॥३४॥ जलवतोत्तानेन पात्रेण दोहस्थालीं टङ्कयति[1] · यदि मृन्मयं स्यात्तृणं दारुं वात्तर्दधाति ।

निधाय वत्सापाकरणं पूर्ववत् ॥३५॥[2] तां दोहस्थालीं सुगुप्ते देशे निधाय · मातृभिर्वत्सान्संसृज्य शाखोपगूहनान्तम् · प्रातर्दोहार्थम् ।

प्रातराग्नेय ऐन्द्राग्नश्च द्वादशकपालोऽसंनयतः ॥३६॥ प्रातः प्रतिपदि दर्शेष्टौ विशेष उच्यते · आग्नेयोऽष्टाकपालः पुरोडाशो भवति असंनयतश्च सांनाय्यमकुर्वतो यजमानस्य द्वादशकपालः ऐन्द्राग्नः द्वितीयं हविर्भवति[3] ।

निरुप्याज्यं प्रातर्दोहनमन्यस्मिन् ॥३७॥ सायंदोहपात्रादन्यस्मिन्पात्रे ।

परिक्षालनान्तं कृत्वा सायंदोहमाहृत्य प्रातर्दोहꣳ अपयित्वाभिघार्योद्वास्योभावनक्ति ॥३८॥ उपसृष्टादि परिक्षालनान्तं (१८–३२) सायंहोमवत्कृत्वा प्रातर्दोहं देवस्त्वेति (१.२२) अपयित्वा[4] सायंदोहमाहृत्य प्रातर्दोहमेवाभिघार्य ततस्तमुद्वास्य पुरोडाशाञ्जनानन्तरं यस्ते प्राण इति उभौ सायंप्रातर्दोहौ क्रमेण अनक्ति । अभिघारणं तु पयस एव न दध्नः · अञ्जनं तु प्राणदानमेव प्रकृतावप्यनक्ति यस्ते प्राण इत्युक्तेः (२.८.१४) । अत्र प्राणदानादयः संस्काराः प्रथमं दध्नः कार्यास्ततः पयसः अवदानं तु पयसः पूर्वम् वचनात् (३१) ।

---

१) टंक° २. २) पवित्रविशिष्टया शाखया Mahâd. ३) असांनाय्ययाजिनः हविर्द्वयम् Mahâd. ४) See २.५.२३. ५) दुग्धस्य पयस आदौ स्रुच्यवद्यति ततो दध्नः Mahâd. अपन्यायवाक्कृतिग्रहणम् दध्नो हि पूर्वं क्रम इति Karka.